

Przedszkole to nasza wspólna pasja

Pomóż mi, a zrobię to sam – to hasło obowiązuje w naszym przedszkolu od 1994 r. Wtedy właśnie rozpoczęliśmy pracę systemem pedagogicznym Marii Montessori. Była to wówczas rewolucja w edukacji przedszkolnej dzieci. Nie do końca przez wszystkich rozumiana i akceptowana. Wymagała od nauczycieli całkowitej przemiany wewnętrznej, przewartościowania priorytetów, ciągłego samodoskonalenia i wreszcie zmiany sposobu traktowania dziecka. Najpierw obserwacja i diagnoza, wytyczenie odpowiednich kierunków pracy. Jest to proces podążania za dzieckiem, jego potrzebami i zainteresowaniami, a w konsekwencji uzyskanie samodzielności i niezależności w sferze intelektualnej, emocjonalnej i społecznej. Wówczas niewielu nauczycieli decydowało się na rozwiązania innowacyjne.

Dzięki determinacji, wsparciu rodziców i przychylności ówczesnych władz miasta, udało się nam zdobyć odpowiednie kwalifikacje, sprowadzić z Niemiec pomoce dydaktyczne, zwane materiałem rozwojowym, i zaadaptować pomieszczenia do pracy z dziećmi. Jednym z pierwszych kroków było zdobycie przez nauczycieli i personel niepedagogiczny wiedzy merytorycznej. Odkonano się to poprzez udział w zorganizowanym na gruncie przedszkola Kursie Montessori – poziom I. Prowadziły go dr Małgorzata Miksza i dr Ewa Łatacz z Uniwersytetu Łódzkiego. Należy zaznaczyć, że był to pierwszy kurs pedagogiki Montessori zorganizowany w Polsce. W ramach dalszego szkolenia uczestniczyłyśmy w praktykach pedagogicznych w placówkach oświatowych w Niemczech i w Holandii. Następnym krokiem było stworzenie prawidłowych warunków do rozwoju dziecka, co wiązało się z reorganizacją każdej sali zajęć. W związku z założeniami systemu pedagogicznego M. Montessori musiałyśmy dokonać zmiany w aranżacji placówki i zaprojektować wszystko pod kątem zasad tworzenia przygotowanego otoczenia. W terminologii Montessori przygotowane otoczenie, to miejsce w którym przebywa dziecko, a więc sala przedszkolna i najbliższe otoczenie placówki.

Nie było łatwo, ale czułyśmy potrzebę zmian. I dokonaliśmy dobrego wyboru. Byłyśmy jedynym publicznym przedszkolem w Polsce, które zafascynowane tym systemem pedagogicznym wprowadziło jego zasady w pięciu oddziałach placówki.

W niedługim czasie, przy znacznym nakładzie finansowym rodziców, firm i instytucji oraz Urzędu Miasta, udało się sprowadzić z Niemiec oryginalne materiały rozwojowe dla pięciu grup.

Nasza praca w kontekście metody Montessori

Głównym celem naszej pracy z dziećmi jest wykorzystanie wszelkich bodźców i sytuacji edukacyjnych w celu uzyskania optymalnego rozwoju dziecka oraz przygotowania go do samodzielnego funkcjonowania w świecie dorosłych. Rozwijanie zdolności i talentów dzieci jest wpisane w naturalny sposób w pedagogikę Montessori. Dążenie do normalizacji to nic innego jak osiągnięcie optimum swoich możliwości.

Praca opiera się na indywidualnych działaniach dzieci, bo to właśnie indywidualny tok nauki jest podstawą pedagogiki Montessori. Mówimy tu o działaniach twórczych, które prowadzą do odkrywania świata, samodzielności i niezależności. Odbywa się to w obrębie obszarów, które stanowią bazę wyjściową dla aktywności dzieci. Są to obszary tematyczne, a ich treści przenikają się. Możemy więc mówić o korelacji treści programowych skoncentrowanych wokół bloków:

- bezpieczeństwo, adaptacja, integracja
- ćwiczenia praktycznego dnia
- kształcenie zmysłów
- edukacja językowa
- edukacja matematyczna
- wychowanie do kultury życia
- wychowanie przez sztukę

Edukacja montessoriańska jest bezpośrednio skierowana na dziecko wraz z jego potrzebami, aktywnością i ciekawością świata. Odbywa się w odpowiednio przygotowanym otoczeniu, którego zadaniem jest pobudzanie do samorealizacji. Dlatego też sala, w której przebywają dzieci, ma specyficzny charakter. Cechuje ją prostota i porządek. Wszystkie przedmioty i sprzęty mają swoje miejsce i służą określonym celom. Sala wyposażona jest w materiał rozwojowy, który swoją strukturą odpowiada poszczególnym fazom rozwoju dziecka. Jest tak skonstruowany, by pozwalał na stopniowanie trudności, czyli przechodzenia od ćwiczeń łatwych do trudniejszych. Głównym walorem materiału jest wbudowana kontrola błędu, czyli odpowiednie oznakowanie, dzięki któremu dziecko może samodzielnie pracować, sprawdzić poprawność wykonanego zadania i ewentualnie skorygować błąd. Materiał rozwojowy występuje zawsze w jednym egzemplarzu, ucząc szacunku do danej pomocy oraz wykonywanej pracy. Tym samym realizowany jest jeden z głównych celów wychowania przedszkolnego – stwarzanie warunków sprzyjających nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych.

Celem pracy z materiałem jest wprowadzanie najmłodszych w świat kultury, sztuki, nauki, według zasady od konkretnego do abstrakcji. M. Montessori podkreślała, że materiał dydaktyczny ma maksymalnie przybliżyć dzieciom treści edukacyjne, rozszerzać ich wiedzę i zainteresowania. Same wykonujemy część pomocy, tak zwany materiał rozszerzający, który jest kontynuacją pracy-zabawy z materiałem podstawowym. Dzięki temu dziecko ma możliwość dalszego rozwoju, twórczego działania, rozwijania zdolności, bądź po prostu wykonywania ćwiczeń doskonalących pewne umiejętności.

Rodzaj materiału rozwojowego i sposób jego rozmieszczenia w sali (łatwy dostęp do półek), gwarantuje, że dziecko bez względu na poziom sprawności psychofizycznej otrzyma to, czego w danej chwili potrzebuje. Wiąże się to z wrażliwym cyklem, który powoduje, że dziecko jest zafascynowane wybranym aspektem i bez wysiłku nabywa umiejętności z danej dziedziny. Ważne jest więc, by przygotowane otoczenie zawierało szereg bodźców o różnym stopniu trudności, tak by każde dziecko mogło znaleźć to, co mu odpowiada intelektualnie.

Otwarcie na innych

Dalszy rozwój placówki, która w swoich założeniach służy dziecku, rodzicom i społeczeństwu, motywuje nas – nauczycieli do podejmowania przedsięwzięć, które są działaniami nowatorskimi wśród placówek przedszkolnych w skali miasta. Ich celem jest doskonalenie i podwyższanie jakości pracy przedszkola.

Duże zainteresowanie pedagogiką M. Montessori stało się impulsem do zorganizowania i prowadzenia warsztatów, konsultacji, lekcji dla dyrektorów i nauczycieli placówek przedszkolnych, studentów pedagogiki oraz osób zainteresowanych innowacjami pedagogicznymi. Gościliśmy u siebie nauczycieli ze Słowacji i Ukrainy, prowadziłyśmy warsztaty z dziećmi dla studentów z uczelni pedagogicznych z różnych rejonów Polski.

W plan pracy przedszkola włączyłyśmy innowacyjny projekt prowadzenia lekcji i zajęć przez rodziców lub członków rodzin jako ekspertów w danej dziedzinie. Prezentują oni swoje zainteresowania, hobby, zawody. Do najciekawszych zaliczyć możemy całodniowe warsztaty pszczelarskie prowadzone przez doświadczonych pszczelarzy z naszego miasta, zajęcia z zakresu bezpiecznego poruszania się rowerem w mieście i poza nim, które przeprowadził amator wycieczek rowerowych i jednocześnie nauczyciel wychowania fizycznego. Do tej pory swoją pasją dzielili się z nami: policjanci, żołnierze, strażacy, lekarze, majsterkowicze, elektrycy, tancerze, kosmetolodzy, muzycy, informatycy, kucharze, kolekcjonerzy, biolodzy, rolnicy, historycy.

Kolejnym nowatorskim przedsięwzięciem jest biblioteka przedszkolna dla dzieci. Opracowałyśmy regulamin biblioteki, zgromadziłyśmy pokaźny zbiór literatury dziecięcej. Została zaprojektowana plakietka „Przyjaciel Książki” dla najaktywniejszych czytelników. Przedszkole włączyło się w realizację programu „Cała Polska czyta dzieciom”, kontynuując działania w zakresie propagowania głośnego czytania. Warto zaznaczyć, że w naszym przedszkolu głośno czytają dzieciom również rodzice i dziadkowie.

Ważnym aspektem życia przedszkola jest celebrowanie urodzin. Odbywa się to poprzez prezentowanie najważniejszych wydarzeń w życiu dziecka, poparte zdjęciami z albumów rodzinnych i informacjami od rodziców. Wiąże się to z wykonaniem w gronie rodziny „drzewa genealogicznego”, gdzie dziecko odnajduje swoje miejsce wśród członków rodziny.

O tym, że działamy z pasją świadczą wypracowane przez lata standardy, jakimi są działania wspierające zdolności i zainteresowania dzieci. Od wielu lat opierając się na obserwacji i diagnozie organizujemy koła zainteresowań skupiające dzieci z określonymi predyspozycjami. Są to zajęcia popołudniowe, prowadzone przez nauczycieli nieodpłatnie. Profil tych zajęć odpowiada zapotrzebowaniom dzieci na odpowiedni rodzaj aktywności. Są to sekcje: szachowa, plastyczna, sportowa, artystyczna, kulinarna, oraz naukowo-przyrodnicza.

Sekcja szachowa

Od kilku lat realizujemy program „Szachy i gry planszowe alternatywą dla agresywnych gier komputerowych”. Jego głównym celem jest rozwijanie zdolności dzieci oraz promowanie ciekawego spędzania czasu w gronie rodzinnym. Gry planszowe to świetny trening cierpliwości, trudnej umiejętności przegrywania i wzmacniania odporności emocjonalnej.

Sekcja plastyczna

Własna twórczość jest źródłem radości, dobrej zabawy i zaangażowania. Jest jedną z form uczenia się oraz zdobywania wiedzy o otaczającej rzeczywistości. Wychodzimy naprzeciw oczekiwaniom dzieci; proponujemy nowe atrakcyjne techniki, które rozwijają twórczą inicjatywę dzieci i ich pomysłowość, a przede wszystkim wzmacniają wiarę we własne możliwości.

Sekcja kulinarna

Zabawy kulinarne należą do ulubionych zajęć naszych przedszkolaków. Samodzielne przygotowywanie potraw jest czynnością atrakcyjną, dlatego też wkładają w te prace całe swoje serduszka i dziecięce umiejętności. Powstają smaczne sałatki warzywne, owocowe szaszłyki, kolorowe uśmiechnięte kanapeczki, piękne serowo-jajeczne języki – aż chce się jeść. Dzieci, poprzez praktyczne działania, trenują umiejętności oraz wyrabiają nawyki przydatne w życiu codziennym.

Sekcja teatralna

Mając na uwadze to, jak wiele walorów posiadają zabawy teatralne i to, iż sprawiają ogromną radość i przyjemność, postanowiłyśmy z dziećmi jak najczęściej „bawić się w teatr”. Zajmujemy się również poważniejszymi zadaniami. Bierzemy udział w przeglądach teatralnych organizowanych przez MOK. Przygotowujemy przedstawienia jasełek oraz przedstawienia bajkowe. Warto zauważyć, iż nasza pasja i zaangażowanie udzielają się również wspaniałym rodzicom naszych przedszkolaków, którzy chętnie przygotowują stroje i dekoracje do wystawianych przez nas teatrzyków i scenek teatralnych. Sekcja teatralna uświetnia swoimi występami wszystkie uroczystości odbywające się w przedszkolu.

Sekcja przyrodnicza „Mały Odkrywca”

Podczas zajęć „Małego Odkrywcy” staramy się budzić w dzieciach ciekawość i radość z eksperymentowania oraz odkrywania praw przyrody. Chcemy pokazać im różnorodność zjawisk. Zajęcia mają nauczyć obserwacji i dociekliwości oraz pobudzić chęć do poznawania świata.

Programy autorskie

W celu rozszerzenia treści programowych realizujemy projekty zawarte w programach autorskich. Projekty realizowane są na zajęciach dodatkowych, ale obejmują również działania wpisane w codzienną aktywność dzieci. Na szczególną uwagę zasługuje program „**Mali artyści – wielcy twórcy**”. Od wielu lat wprowadzamy dzieci w świat sztuki, łącząc twórczość lokalnych artystów z twórcami, których nazwiska znane są w całej Polsce. W pierwszym okresie życia dziecka nie tyle liczba poznanych przeżyć artystycznych jest ważna, co ich dogłębne poznanie i przeżycie. Zanim więc zacznie ono dostrzegać dzieła zebrane w wielkich muzealnych wnętrzach, musi nauczyć się podziwiać pojedyncze obrazy, rzeźby, fotografie. Skupić się na odbiorze, nie tylko wzrokowym, ale rozbudzić swoje emocje i uczucia.

Jest to możliwe dzięki kontaktom osobistym z twórcami. Dziecko ma wówczas styczność z dziełem, które może dotknąć, poczuć, a nawet uczestniczyć w jego powstawaniu. Gdy na jego oczach rodzi się obraz, tworzy się więź emocjonalna, dziecko też chce tworzyć, jest gotowe do podejmowania nowych wyzwań.

Wprowadzamy dzieci w świat sztuki w sposób prosty i skuteczny. Program „Mali artyści – wielcy twórcy” realizujemy wspólnie z ekspertami, specjalistami w swoich dziedzinach, czyli jarosławskimi artystami, którzy zawsze gotowi są dać dzieciom swój czas, talent i pokazać radość tworzenia. Odbywa się to w trakcie cyklicznie prowadzonych warsztatów, poetyckich poranków, czy akcji plastycznych. Celem tych zajęć jest nie tylko otworenie dzieci na sztukę, ale również promocja wspaniałej twórczości, która zasługuje na miano „jarosławskich perełek”.

Wyrównywanie szans, czyli najlepsze tym, którzy tego potrzebują

W przedszkolu stworzyliśmy warunki do wielokierunkowych działań zmierzających do wykorzystania tkwiącego w każdym dziecku potencjału rozwojowego. Stworzyliśmy bazę w postaci gabinetów terapeutycznych, materiałów i urządzeń będących wyposażeniem tych gabinetów wspomagających rozwój dzieci o specjalnych potrzebach rozwojowych. Należą do nich:

- **Sala terapeutyczna** do terapii indywidualnej. Umożliwia prowadzenie różnorodnych zajęć; korekcyjnych, wyrównawczych, rewalidacyjnych.
- **Sala Doświadczenia Świata** – dzięki wspólnym działaniom pani dyrektor i nauczycieli przedszkole otrzymało z Fundacji „Rosa” wyposażenie Sali

DOBRE PRAKTYKI SOT/MOT

Lidia Wróbel, Halina Olejarz • **Przedszkole to nasza wspólna pasja** •
Miejskie Przedszkole nr 8 Montessori w Jarosławiu

Doświadczenia Świata. Terapia w Sali Doświadczenia Świata dobierana jest indywidualnie do potrzeb dziecka. W takiej Sali dziecko ma wolność wyboru bodźców, których w danym momencie najbardziej potrzebuje. Już po pierwszych zajęciach możemy powiedzieć, że jej stworzenie to „strzał w dziesiątkę”. Reakcje dzieci korzystających z różnych urządzeń pokazały, iż jest to miejsce, w którym czują się bezpiecznie i dobrze; miejsce, które daje im wiele radości. Terapia w Sali Doświadczenia Świata zapewnia wyciszenie emocjonalne, łagodzenie stresów, relaks, zabawę przez co stymuluje rozwój psychofizyczny dzieci. To wyjątkowe miejsce pozwala tym, którzy jeszcze tego nie potrafią, zacząć postrzegać świat i rozbudzać uśpione zmysły.

- **Sala zabaw ruchowych** – dzięki środkom finansowym pozyskanym od Fundacji Amicis udało się zakupić sprzęt do minisali zabaw ruchowych. Jest to świetna alternatywa szczególnie w chłodne i deszczowe dni, kiedy pogoda uniemożliwia nam spacer i zabawę na świeżym powietrzu. Ciekawa konstrukcja elementów gimnastycznych, tory przeszkód, ścianka wspinaczkowa, suchy basen stanowią nie lada atrakcję dla naszych dzieci, a jednocześnie sprzyjają ich rozwojowi ruchowemu.
- **Przyrodnicza ścieżka edukacyjna** – dzięki staraniom pani dyrektor przedszkole uzyskało dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska na realizację

Warszawa, marzec 2016 r.

projektu „Przyrodniczej ścieżki edukacyjnej”. Zapał pani dyrektor sprawił, że do projektu włączył się Urząd Miasta Jarosławia, dofinansowując jego realizację. Piękne otoczenie ogrodu, z zegarem słonecznym, altaną i kwitnącymi od wczesnej wiosny do późnej jesieni roślinami, pobudza do różnorodnych działań o tematyce przyrodniczej. Hodowla roślin na rabatkach umożliwia bezpośredni kontakt z przyrodą, jest najbliższym terenem obserwacji, doświadczeń i prac praktycznych dzieci z przedszkola.

Mamy się czym pochwalić

- Wzięliśmy udział w Ogólnopolskiej Akcji Ministra Edukacji Narodowej „Ćwiczyć każdy może” organizowanej w ramach Roku Przedszkola w Ruchu. Za promowanie aktywności fizycznej w najbliższym środowisku Ministerstwo Edukacji Narodowej przyznało nam tytuł **„Przedszkole w Ruchu”**.
- Posiadamy **Rekomendację Polskiego Stowarzyszenia Montessori** z siedzibą w Łodzi; od wielu lat współpracujemy ze Stowarzyszeniem, uczestnicząc w szkoleniach, warsztatach, kongresach i prezentacjach.
- Uzyskaliśmy certyfikaty potwierdzające nasz aktywny udział w programach promujących zdrowy tryb życia: **„Akademia Zdrowego Przedszkolaka”**, **„5 porcji warzyw, owoców lub soku”**, **„Kubusiowi Przyjaciele Natury”**.
- **Mamy Super Dyrektora** – w zakończonej I edycji konkursu na „Super Dyrektora” ogłoszonego przez miesięcznik „Dyrektor Szkoły” i kwartalnik „Przed Szkołą” I miejsce zdobyła pani Janina Szajny – dyrektor MP nr 8 Montessori.

Lidia Wróbel

Halina Olejarz

Miejskie Przedszkole nr 8 Montessori